

ISSN: 2146-1961

Özkaral, T.C. & Dursun, A. N. (2022). 6. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi EBA Videolarının Sosyal Bilgiler Programıyla Uyumunun İncelenmesi, *International Journal of Eurasia Social Sciences (IJOESS)*, 13(50), 1386-1407.

DOI: <http://dx.doi.org/10.35826/ijoess.3170>

Makale Türü (ArticleType): Araştırma Makalesi

6. SINIF SOSYAL BİLGİLER DERSİ EBA VİDEOLARININ SOSYAL BİLGİLER PROGRAMIYLA UYUMUNUN İNCELENMESİ¹

Tuğba Cevriye ÖZKARAL

Doç. Dr., Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya, Türkiye, ozkaraltugba@gmail.com

ORCID: 0000-0003-4595-816X

Ayşe Nur DURSUN

ayse16183@gmail.com

ORCID: 0000-0001-9844-3958

Gönderim tarihi: 21.05.2022

Kabul tarihi: 10.11.2022

Yayın tarihi: 01.12.2022

Öz

Teknolojinin eğitimde etkin kullanımını sağlamak amacı ile FATİH Projesi 22.12.2010 tarihinde eğitim alanında bir yenilik olarak Milli Eğitim Bakanlığı ve Ulaştırma Bakanlığı aracılığı ile başlatılmıştır. FATİH Projesi kapsamında öğrencilerin ve öğretmenlerin rahat bir şekilde ulaşabildikleri, elektronik içeriklerin ve ders materyallerinin sunulduğu EBA (Eğitim Bilişim Ağı) sitesi oluşturulmuştur. Bu araştırmanın amacı; EBA sitesinde, 6. sınıf Sosyal Bilgiler dersi kapsamında yer alan konu anlatım videolarının Sosyal Bilgiler Öğretim Programı'ndaki kazanımlara uygunluğunu incelemek ve varsa eksikliklerin tespitini sağlamaktır. Bu sayede günümüzde yaşanan pandemi sebebiyle eğitimde oldukça önemli hale gelen EBA sitesindeki içeriklerin ortaya konulması, eksikliklerin tespit edildiği alanlarda daha fazla içeriğin eklenmesi ve geliştirilmesidir. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması kullanılmıştır. Araştırmanın kaynak ve materyallerini; Eğitim Bilişim Ağı sitesinde yer alan 6. sınıf Sosyal Bilgiler dersi içeriğine ilişkin konu anlatım videoları ve Sosyal Bilgiler Öğretim Programı (SBÖP) oluşturmaktadır. Veriler "doküman incelemesi" yöntemiyle elde edilmiştir. Verilerin analizinde bir nitel araştırma tekniği olan betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. Elde edilen bulgular neticesinde EBA sitesinde 6. sınıf Sosyal bilgiler dersi kapsamında yer verilen konu anlatım videolarının 6.sınıf sosyal bilgiler öğretim programındaki kazanımlar ile uyumlu olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bunun yanı sıra konu anlatım video içeriklerinde eksiklikler olduğu bu bakımdan birçok araştırma sonucuyla benzerlik gösterdiği tespit edilmiştir. Ayrıca EBA'da yer alan video süreleri 1-3 dakikayı geçmeyecek kadar kısadır. Bu nedenle EBA sitesine konu anlatım videosu eklenirken kazanım ve bilgi yoğunluğu dikkate alınarak videoların zengin bilgiler içermesine ve sürelerinin daha uzun olmasına dikkat edilmesi önerilmektedir.

Anahtar kelimeler: Sosyal bilgiler, eğitim bilişim ağı, öğretim programı.

¹ Bu çalışma, 13-16 Mayıs 2022 tarihlerinde düzenlenen 6. Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Kongresi'nde sözlü bildiri olarak sunulmuştur. Ayşe Nur Dursun'un, Doç. Dr. Tuğba Cevriye Özkaral'ın danışmanlığında tamamladığı "6. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi EBA Video ve Sorularının Sosyal Bilgiler Programıyla Uyumunun İncelenmesi" başlıklı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

EXAMINING THE COMPLIANCE OF 6TH GRADE SOCIAL STUDIES LESSON EBA VIDEOS IN WITH THE SOCIAL STUDIES PROGRAM

ABSTRACT

FATİH (Movement of Enhancing Opportunities and Improving Technology) Project was launched in cooperation with the Ministry of National Education and Ministry of Transportation on the date of 22.12.2010 as an innovation in the field of education in order to ensure the effective use of technology in education. EBA (Education Information Network) website, which can be easily accessed by both students and teachers and where electronic content and course materials are provided, was created within the scope of the FATİH Project. The aim of this study is to analyze the accordance of the video lectures within the scope of the 6th Grade Social Studies course on the EBA website with the learning outcomes stated in the Social Studies Curriculum and to identify the imperfections if any. In this way, it is aimed to reveal the content on the EBA website, which has become quite significant for education due to the pandemic period we live in today, add more content in the fields where imperfections are identified, and improve them. The case study, which is one of the qualitative research methods, was used in the study. The source and materials of the study consist of video lectures belonging to the 6th Grade Social Studies course content on the Education Information Network website and Social Studies Curriculum. The data were acquired through the "document review" method. The descriptive analysis method, which is a qualitative research technique, was used in data analysis. As a result of the findings obtained, it was concluded that the video lectures provided within the scope of the 6th Grade Social Studies course on the EBA website are in accordance with the learning outcomes stated in the social studies curriculum. On the other hand, it was determined that there are some imperfections in the video lecture content and the study shows similarities with many research results in this regard. In addition, the durations of the videos on the EBA website are short in a way not to exceed 1 to 3 minutes. For this reason, it is recommended to pay attention to the video lectures added to the EBA website being information-rich and longer by considering the learning outcome and information density.

Keywords: Social studies, education information network, curriculum.

GİRİŞ

Günümüz dünyasında meydana gelen gelişmeler, bilgiye ulaşma ve bilgiyi yayma durumlarını eskiye nazaran oldukça farklılaştırmıştır. Bu farklılaşma eğitimde de yeni sistemlerin oluşturulmasını gerekli hale getirmiştir. Elektronik teknolojilerin sınıf içi eğitimde kullanımı 20.yy' da iletişim teknolojilerindeki gelişmelere bağlı olarak başlamış, bu durum eğitimde de zamanla e- öğrenme, sanal öğrenme ortamı gibi yeni pek çok kavramı ortaya çıkarmıştır. Öğrenme ve öğretme sürecinde bilişim araçlarının ve iletişim teknolojilerinin kullanımı e- öğrenme olarak tanımlanmıştır. E-öğrenme, insanların öğrenme gereksinimlerini internet teknolojileri aracılığıyla gidermeyi amaçlayan bir eğitim stratejisidir. E-öğrenmenin öğretmen ve öğrenci açısından pek çok avantajı vardır. Öğretmenin ders anlatırken görsel ve işitsel ortamları kullanması, öğrenmeyi ve öğretmeyi kolaylaştırmakta, öğrenmeyi daha anlamlı hale getirmekte ve kalıcılığı da artırmaktadır. Bunun yanı sıra artık sadece sınıf içi ortamlarda değil sınıf dışında da eğitim imkânları sunulmaktadır. Geçmişten günümüze kadar hala uygulanmakta olan belirli bir sınıf ortamında öğrenenler ve öğreticilerin karşılıklı olarak gerçekleştirdikleri gelenekselleşmiş eğitimin yanında internet ve bilgi teknolojileri sayesinde aynı işlevsellikle sanal öğrenme ortamları da oluşturulmuştur. Sanal öğrenme ortamları öğretimi zenginleştirmiş ve farklı bilgi kaynaklarına erişim imkânı sağlamıştır. Öğrenciler ve öğretmenler sanal öğrenme ortamları sayesinde bilişim araçları sayesinde uzaktan eş zamanlı veya eş zamansız iletişim kurabilme imkânı bulmuşlardır (Mutlu, 2013).

Teknolojinin eğitime olan yansımaları 2011-2012 eğitim öğretim yılı içerisinde hayata geçirilen FATİH Projesi (Fırsatları Artırma ve Teknolojiyi İyileştirme Hareketi) ile önemli de bir aşama kat etmiştir. FATİH Projesi Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yürütülmektedir. Ulaştırma Bakanlığı tarafından da desteklenen bir projedir. Bu projenin amacı öğrenme öğretme uygulamaları açısından fırsat eşitliği sağlamak ve okullarda kullanılacak olan teknolojiyi iyileştirmektir. Proje kapsamında Milli Eğitim Bakanlığı Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü (YEĞİTEK) tarafından eğitim ve öğretimde kullanılacak içerik hizmetlerinin sunulduğu EBA sosyal eğitim platformu oluşturulmuştur. EBA Platformu sayesinde öğrenci bulunduğu ortamdan bağımsız olarak okulda, evde ihtiyaç duyduğu her yerde ders notlarına, öğretmen tarafından verilen ödevlere, etkinlik çalışmalarına, ders içi projelere ulaşabilme imkânı bulmaktadır. Ayrıca kendi oluşturduğu bilgileri de hem öğretmenine hem de diğer arkadaşlarına bu sayede sunabilmekte, yardımcı dokümanlarla da öğrendiği konuları pekiştirebilmektedir. EBA, tüm ilkököl ve ortaokuldaki sınıflara ve branşlara uygun güvenilir, güncel ve doğru içeriklerin sunulması için günümüzde hala üzerinde çalışılıp geliştirilmeye devam edilmektedir (MEB, 2022).

EBA sitesinin öğrencilerin zamana ve mekâna bağımlı olmadan kullanabilecekleri bir işlevi olduğundan öğrenciler kendi öğrenme hızı ve öğrenme kabiliyetleri doğrultusunda kullanma tasarrufuna sahip olabilmektedirler. Öğrencilerin EBA sitesine giriş yaptığında ulaştıkları eğitim içerikleri uzman eğitimciler tarafından hazırlanan içerikler olmakla beraber bunun yanı sıra Türkiye'de ve dünyada ki benzer eğitim sitelerinin içeriklerinden de faydalanarak öğrencilerin ulaşacağı etkinlik ve uygulamalar çoğaltılmaktadır (Ceylan, 2019). Teknolojinin Sosyal Bilgiler dersindeki yerini irdelediğimizde ise oldukça büyük önem taşıdığı ortaya çıkmaktadır. Sosyal Bilgiler Dersi, içerisinde pek çok disiplini (Arkeoloji, Tarih, Coğrafya, Din, Sosyoloji, Psikoloji, Ekonomi, Eğitim, Felsefe, Siyaset, Antropoloji, Hukuk) barındıran geniş bir alana sahiptir. İçeriğin bu

denli farklı disiplinlerden oluşuyor olması derslerde kullanılacak eğitim teknolojileri uygulamalarının da oldukça geniş olmasını beraberinde getirmektedir. Ayrıca Sosyal Bilgiler Öğretim Programında öğrencilere kazandırılması istenilen becerilerin içinde yer alan teknoloji ile ilgili becerilerin (Dijital okuryazarlık, iletişim, medya okuryazarlığı) bulunması, Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi'nde (TYÇ) bahsedilen bilim-teknolojide temel yetkinlikler, dijital yetkinlik gibi yetkinliklerin yer alması ve Sosyal Bilgiler Öğretim Programı içerisinde Sosyal Bilgiler dersi için belirlenen 7 öğrenme alanı içerisinde yer alan bilim, teknoloji ve toplum öğrenme alanının olması Sosyal Bilgiler Dersi kapsamında teknoloji kullanımını son derece gerekli hale getirmektedir (MEB, 2018).

Yapılan literatür taraması neticesinde çalışmaların çoğunda EBA hakkında öğretmen ve öğrenci görüşlerinin alındığı görülmüştür. Alınan görüşlerde hemfikir olunan konular EBA içeriklerinin zenginleştirilmesi gerektiği, alt yapı yetersizliğinden dolayı öğretmenler ve öğrenciler tarafından etkin kullanılmadığı, içeriklerin kazanımlarla uyum sağlamadığı ve içeriklerin güncellenmesi gerektiğidir. Araştırmaların sonuçlarını dikkate aldığımız zaman içerikle alakalı dile getirilen sorunların olmasına karşın Sosyal Bilgiler araştırmaları kapsamında EBA içeriğinin incelenmek üzere ele alınmamış olması dikkati çekmiştir. Bu araştırma, "EBA sitesinde, 6. sınıf Sosyal Bilgiler dersi kapsamında yer alan konu anlatım videolarının Sosyal Bilgiler Öğretim Programı'ndaki kazanımlara uygun mudur?" ana problemi doğrultusunda gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın alt problemleri ise şunlardır:

1-EBA'da 6. sınıf Sosyal Bilgiler dersi kapsamında yer alan öğrenme alanlarına ait hangi konu anlatım videolarına yer verilmiştir?

2-EBA'da yer alan 6.sınıf Sosyal Bilgiler dersi konu anlatım videoları Sosyal Bilgiler Öğretim Programı'ndaki kazanımlar ile uyumlu mudur?

Araştırmanın amacı ise; Milli Eğitim Bakanlığı tarafından hayata geçirilen FATİH Projesi kapsamında oluşturulmuş EBA genel ağ sitesinde yer verilen Sosyal Bilgiler dersi 6. sınıf konu anlatım videolarının Sosyal Bilgiler Öğretim Programı'ndaki kazanımlara uygunluğunu tespit etmek ve varsa eksiklikleri belirleyerek içeriğin zenginleştirilmesine katkı sağlamaktır.

YÖNTEM

Bu araştırmada nitel araştırma yönteminden yararlanılmıştır. Nitel araştırma, birtakım felsefi yönelim ve yaklaşımı kapsayan bir araştırma türüdür. Nitel araştırmanın kökleri antropoloji, sosyoloji, gazetecilik, eğitim, toplum hizmeti, sağlık, hukuk gibi çeşitli uygulama alanlarına uzanmaktadır. 1960 ve 1970'lerde bu konu etrafında özellikle metot üzerine odaklanan birçok yayın ortaya çıkmıştır. 20.yüzyılın son yıllarında nitel araştırma tek başına bir araştırma metodolojisi haline gelmiştir (Merriam, 2013). Nitel yöntemler derin ve ayrıntılı konularda çalışmaya imkân vermektedir (Patton, 2014). Çoğunlukla sözel verilerin yorumlanmasında öne çıkmaktadır ve belirli bir durumun haricinde genellemelere ulaşmaya çalışmaz. Araştırmacı bilgi ve deneyimleriyle gerçekliği bulunduğu bağlamda anlamlandırmaya çalışır. Bu noktada önemli olan hususlardan birisi araştırmacının tarafsız olması ve elde ettiği verileri objektif bir şekilde yorumlayabilmesidir.

Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden durum (vaka) çalışması kullanılmıştır. Vaka çalışması, sınırlı bir sistemin derinlemesine betimlenmesi ve incelenmesidir. Nitel vaka çalışmalarının özellikleri arasında betimleme yer almaktadır. Betimleme vaka çalışması sonucunda elde edilen nihai ürünün, araştırılan olgunun zengin ve yoğun bir biçimde betimlenmesi olarak ifade edilmektedir (Merriam, 2013). Bir durum çalışmasında bulgular bölümü hem bir durumun betimlenmesini hem de durum çalışmasında araştırmacının ortaya çıkardığı tema veya konuları içermektedir (Creswell, 2013). Bu çalışmada 6.sınıf Sosyal Bilgiler Öğretim Programı'nda yer alan kazanımlar ile EBA'da bulunan 6.sınıf Sosyal Bilgiler dersi konu anlatım videoları derinlemesine incelenmek üzere ele alınmıştır. Araştırmacının kaynak ve materyallerini, EBA sitesinde yer alan 6. sınıf Sosyal Bilgiler dersi içeriğine ilişkin konu anlatım videoları ve Sosyal Bilgiler Öğretim Programı oluşturmaktadır.

Tablo 1. Araştırmanın Kaynak ve Materyalleri

Sosyal Bilgiler Öğretim Programı	Eğitim Bilişim Ağı
Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı İlkokul ve Ortaokul 4, 5, 6 ve 7. Sınıflar (2018)	Sosyal Bilgiler Dersi 6. sınıf konu anlatım videoları

Nitel çalışmada, geleneksel olarak üç temel bilgi toplama şekli bulunmaktadır. Bunlar mülakat, gözlem, doküman ve eserlerin incelenmesidir (Merriam, 2013). Bu çalışmada veriler “doküman incelemesi” ile elde edilmiştir. Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar. Nitel çalışmada doküman incelemesi tek başına bir veri toplama yöntemi olabileceği gibi diğer veri toplama yöntemleri ile birlikte de kullanılabilir. Dokümanlar, nitel çalışmalarda etkili bir şekilde kullanılması gereken önemli bilgi kaynaklarıdır. Bu tür çalışmalarda araştırmacı ihtiyacı olan veriyi gözlem veya görüşme yapmaya gerek kalmadan elde edebilmektedir (Yıldırım & Şimşek, 2011). Belgeler, becerikli ve hayal dünyası geniş olan bir araştırmacı için hazır bilgi kaynağıdır aynı zamanda (Merriam, 2013).

Çalışmada verilere Milli Eğitim Bakanlığı tarafından çıkarılan Sosyal Bilgiler Öğretim Programı ve yine Milli Eğitim Bakanlığı tarafından oluşturulan EBA aracılığı ile doküman incelemesi basamaklarına göre ulaşılmış ve kullanılmıştır. Doküman incelemesinin aşamaları; dokümanlara ulaşma, özgünlüğü (orjinallik) kontrol etme, dokümanları anlama, veriyi analiz etme, veriyi kullanmadır (Yıldırım & Şimşek, 2011). Dokümanlar, bilgisayar ya da internet kullanılarak elektronik bir formatta elde edilebilir (Baş & Akturan, 2013). Bu çalışmanın dokümanları, bilgisayar ve internet kullanılarak elektronik bir formatta elde edilmiştir. Ayrıca, özgünlüğün sağlanması için EBA'nın kendi sitesi çok defa incelenmiş, dokümanlardan bir diğeri olan Sosyal Bilgiler öğretim programına ise eğitim bakanlığının resmi internet sitesinden ulaşılmıştır. Dokümanlar elde edildikten sonra anlaşılması ve çözümlenmesi aşamasına gelinmiştir. Verilerin analizinde, bir nitel araştırma tekniği olan betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. Yıldırım ve Şimşek'e (2011) göre, betimsel analizde elde edilen veriler, daha önceden belirlenen temalara göre özetlenir ve yorumlanır. Veriler araştırma sorularının ortaya koyduğu temalara göre düzenlenebileceği gibi, görüşme ve gözlem süreçlerinde kullanılan sorular ya da boyutlar dikkate alınarak da sunulabilir. Amaç, elde edilen bulguları düzenlenmiş ve yorumlanmış bir biçimde okuyucuya sunmaktır. Bu amaçla elde edilen veriler, önce sistematik ve açık bir biçimde betimlenir. Daha sonra yapılan bu betimlemeler açıklanır ve yorumlanır, neden-sonuç ilişkileri irdelenir ve birtakım sonuçlara ulaşılır. Ortaya çıkan

temaların ilişkilendirilmesi, anlamlandırılması ve ileriye yönelik tahminlerde bulunulması da, araştırmacının yapacağı yorumların boyutları arasında yer alabilmektedir. Betimsel analiz dört aşamadan oluşmaktadır. Aşamalar ise şunlardır: Betimsel analiz için bir çerçeve oluşturma, tematik çerçeveye göre verilerin işlenmesi, bulguların tanımlanması, bulguların yorumlanması. Bu çalışmada elde edilen bulguların analizinde de Sosyal Bilgiler Öğretim Programı'nda yer alan 6. sınıf kazanımları ile EBA' da ki konu anlatımlı videolar tanımlanmış, ayrıntılı olarak incelenmiş ve yorum yapmak üzere karşılaştırılarak çıkarımda bulunulmuştur.

Bir araştırmanın geçerlilik ve güvenilirliğinin sağlanması oldukça önemli ve birbiriyle bağlantılı iki önemli unsurdur. Nitel araştırmalarda geçerlik, araştırmacının ele aldığı konuyu objektif bir biçimde inceleyebilmesi önyargılardan uzak bir şekilde araştırmayı sürdürebilmesi ve ulaştığı verileri ayrıntılı bir şekilde rapor edebilmesi anlamına gelir ayrıca sonuçlara nasıl ulaşıldığının açıklanması da geçerliliğin sağlanmasında önemli bir kısıttır (Yıldırım&Şimşek,2016). Ham verilerin toplanması ve yorumlanması araştırmacı tarafından gerçekleştirildiği için araştırmacının düşüncelerinin ve beklentilerinin sonuçlara yansması olasıdır. Bu bağlamda incelenen konu üzerindeki araştırmacının detaylı notlar tutarak uzun ve yoğun çalışmalar sürdürmesi yansız düşünmeyi sağlamada ve geçerliliği artırmada oldukça etkilidir. Nitel araştırmalarda güvenilirlik ise tutarlılıktan daha çok bulguların ve gözlemin doğruluğu ile ilgilidir. Ayrıca alıntılar yapılması ve alıntılara ekleme yapılmadan olduğu gibi kullanılması güvenilirliği artırmaktadır (Büyüköztürk vd., 2018). Bu çalışmada geçerlik ve güvenirliliğin sağlanması adına EBA içeriği ve Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı detaylı bir şekilde incelenmiş, doğru ve kapsamlı bilgi sunabilmek için veriler tablolaştırılıp, video kayıtlarından görseller konularak temellendirilmiş bilgiler ayrıntılı halde rapor edilmiştir. Böylece ham verileri ve araştırmacının yorumlarını bir arada görme olanağı tanıyarak güvenilirlik artırılmıştır.

BULGULAR

EBA' da 6. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi Kapsamında Yer Alan Öğrenme Alanlarına Ait Konu Anlatım Videoları

Tablo 2. 6.Sınıf “Birey ve Toplum” Öğrenme Alanına Ait Konu Anlatım Videoları ve Süreleri

ÖĞRENME ALANI: BİREY VE TOPLUM		
EBA ALT BAŞLIKLAR	VİDEOLAR	SÜRELER
DEĞİŞEN ROLLERİM	Değişen Rollerim	1:11 dk
	Toplumsal Rollerimiz	1:11 dk
KÜLTÜRÜMÜZLE YAŞIYOR VE GELİŞİYORUZ	Kültürümüzle Yaşiyor Ve Gelişiyoruz	1:12 dk
	Dilimiz Türkçe	1:26 dk
	Toplum Nedir	1:37 dk
ÖN YARGILARIMI KIRIYORUM	Ön Yargılarımı Kırıyorum	00:54 sn
	Kalıp Yargılar	1:29 dk
	Dünya Farklılıklarla Güzel	1:39 dk
BİRLİKTE DAHA GÜÇLÜYÜZ	Birlikte Daha Güçlüyüz	00:52 sn
	Kan Bağışının Önemi	1:42 sn
SORUNLARIMIN ÇÖZÜMÜNÜ BİLİYORUM	Özgürlüğün de Sınırı Var	1:16 dk
	Hakkımı Nasıl Ararım	1:37 dk
	Sorunlarımın Çözümlerini Biliyorum	1:10 dk

Tablo 2’de görüldüğü üzere 5 farklı kazanım içeren Birey ve Toplum öğrenme alanı her kazanımı bir başlık ifade edecek (Değişen rollerim, Kültürümüzle Yaşıyor ve Gelişiyoruz, Önyargılarımı Kırıyorum, Birlikte Daha Güçlüyüz, Sorunlarımın Çözümünü Biliyorum) şekilde 5 alt başlığa ayrılmıştır. Bu sayede kazanımlar ile kazanıma ait EBA’da yer alan içeriklerin EBA sitesi içerisinde tam bir uyum ve düzen içerisinde sunulduğu görülmektedir. Ayrıca bir kazanıma ait en fazla 3 adet konu anlatım videosu yer almaktadır. Videoların süreleri ise tabloda gösterildiği üzere ortalama 1.30 dakikayı geçmeyecek kadar kısadır.

Tablo 3. 6. Sınıf “Kültür ve Miras” Öğrenme Alanına Ait Konu Anlatım Videoları ve Süreleri

ÖĞRENME ALANI: KÜLTÜR VE MİRAS		
EBA ALT BAŞLIKLAR	VİDEOLAR	SÜRELER
DESTAN VE YAZITLARDA TÜRKLER	Destanlar, Yazıtlar ve İlk Türk Toplamları	1:30 dk
	İlk Türk Devletleri	00:36 sn
	Asya Hun Devleti	2:17 dk
	Kavimler Göçü	1:28 dk
	Kök8 Türk Devleti	2:39 dk
	Uygur Devleti	1:01 dk
	İlk Türk Devletlerinde Siyasi, Askeri, Kültürel ve Ekonomik Yapı	1:28 dk
İSLAMİYETİN DOĞUŞU VE DEĞİŞİMİ	İslamiyet’in Doğuşu ve Değişim	1:41 dk
	İslamiyet’in Yayılışı	2:32 dk
	Abbasi Devletinin Siyasi Tarihi	2:40 dk
İSLAMİYET VE TÜRKLER	Türklerin İslamiyet’i Kabulü ve İslamiyet’e Hizmetleri	1:58 dk
	Karahanlı Devleti	1:35 dk
	Gazneli Devleti	1:27 dk
	Büyük Selçuklu Devleti	2:07 dk)
YENİ YURT ANADOLU	Malazgirt Savaşı	1:26 dk
	Anadolu’da İlk Türk Devletlerinin Kurulması ve Türkiye Selçuklu Devleti	1:14 dk
	Türkiye Selçuklu Devleti	1:52 dk
	Anadolu’nun Türkleşmesi	1:46 dk
	Miryokefalon Savaşı	1:26 dk
	Kösedağ Savaşı	1:22 dk
	Haçlı Seferleri	2:17 dk
	I.Haçlı Seferi	1:47 dk
	II. Haçlı Seferi	3:48 dk
	III. Haçlı Seferi	3:15 dk
	IV. Haçlı Seferi	2:23 dk
MEDENİYETE YÖN VEREN YOLLAR	Geçmişte İpek Yolu	1:26 dk
	Günümüz İpek Yolu	1:13 dk
	Baharat Yolu	1:16 dk

Tablo 3 Kültür ve Miras öğrenme alanına ait konu anlatım videoları ve sürelerini göstermektedir. Kültür ve Miras öğrenme alanı içerisinde 5 kazanım yer almaktadır. Birinci kazanıma ait EBA ‘da oluşturulan ‘Destan ve Yazıtlarda Türkler’ başlığı altında 7 videoya, ikinci kazanıma ait oluşturulan ‘İslamiyet’in Doğuş ve Değişimi’ başlığı altında 3 videoya, üçüncü kazanıma ait oluşturulan ‘ İslamiyet ve Türkler’ başlığı altında 4 videoya, dördüncü kazanıma ait oluşturulan ‘Yeni Yurt Anadolu’ başlığı altında 11 videoya, beşinci kazanıma ait

oluşturulan ‘Medeniyete Yön Veren Yollar’ başlığı altında ise 3 videoya yer verilmiştir. En uzun video süresi 3.48 dakikadır. Kültür ve Miras öğrenme alanı içerisinde toplamda 28 adet video bulunmaktadır.

Tablo 4. 6. Sınıf “İnsanlar Yerler ve Çevreler” Öğrenme Alanına Ait Konu Anlatım Videoları ve Süreleri

ÖĞRENME ALANI: İNSANLAR, YERLER VE ÇEVRELER		
EBA ALT BAŞLIKLAR	VİDEOLAR	SÜRELER
DÜNYANIN NERESİNDEYİM?	Dünyanın Neresindeyim?	1:07 dk
	Coğrafi Koordinat Sistemi Paraleller	2:12 dk
	Coğrafi Koordinat Sistemi Meridyenler	1:25 dk
	Türkiye’nin Matematik (Mutlak) Konumu	1:56 dk
	Türkiye’nin Özel (Göreceli) Konumu	2:17 dk
	Kıtalar ve Okyanusların Konumları	2:12 dk
ÜLKEMİN GÜZELLİKLERİ HARİTADA	Türkiye’nin Yeryüzü Şekilleri	1:41 dk
	Türkiye’nin İklimi ve Bitki Örtüsü	2:11 dk
	Yerüstü ve Yer altı Kaynaklarımız	2:37 dk
ÜLKEMİN ZENGİNLİKLERİ HARİTADA	Türkiye’de Nüfusun Dağılışı	1:40 dk
	Türkiye’nin Fiziki ve Beşeri Özelliklerinin Ekonomik Faaliyetlere Etkisi	2:29 dk
	Sıcak ve Ilıman İklimlerde Yaşam	2:35 dk
ÇEVREMİZDE KİMLER YAŞIYOR	Kutuplarda ve Çöllerde Yaşam	1:33 dk

Tablo 4’de gösterildiği üzere “İnsanlar, Yerler ve Çevreler” öğrenme alanı içerisinde 4 kazanıma yer verilmiştir. Birinci kazanıma ait oluşturulan ‘Dünyanın Neresindeyim?’ başlığı altında 6 video, ikinci kazanıma ait oluşturulan ‘Ülkemin Güzellikleri Haritada’ başlığı altında 2 video, üçüncü kazanıma ait ‘Ülkemin Zenginlikleri Haritada’ başlığı adında 3 video, dördüncü kazanıma ait ‘Çevremizde Kimler Yaşıyor’ başlığı altında 2 video bulunmaktadır. Bu öğrenme alanı içerisinde toplamda 13 adet konu anlatım videosu vardır. Videolar 1 ila 2.37 dakika arasında değişmekte olup öğrencilerin sıkılmasına imkân sağlamayacak uzunluktadır.

Tablo 5. 6. Sınıf “Bilim, Teknoloji ve Toplum” Öğrenme Alanına Ait Konu Anlatım Videoları ve Süreleri

ÖĞRENME ALANI: BİLİM, TEKNOLOJİ VE TOPLUM		
EBA ALT BAŞLIKLAR	VİDEOLAR	SÜRELER
SOSYAL BİLİMLER VE TOPLUM	Sosyal Bilimler ve Toplum	2:26 dk
HAYALİMDEKİ GELECEK	Teknolojik Gelişmeler	00:42 sn
ARAŞTIRMA YAPIYORUM	Araştırma Basamakları	1:25 dk
EMEK BİR HAZİNE DİR	Korsan Ürünlerle Mücadele Etme	00.40 sn
	Telif ve Patent Hakkı	1:47 dk

Tablo 5 “Bilim, Teknoloji ve Toplum” öğrenme alanına ait konu anlatım videoları ve sürelerini göstermektedir. Bilim, Teknoloji ve Toplum öğrenme alanı içerisinde 4 kazanım yer almaktadır. Kazanımlara ait oluşturulan başlıklar altında ise toplamda 5 adet konu anlatım videosu bulunmaktadır. Videolar yine 1-3 dakikayı geçmeyecek şekilde kısadır.

Tablo 6. 6. Sınıf “Üretim, Dağıtım ve Tüketim” Öğrenme Alanına Ait Konu Anlatım Videoları ve Süreleri

ÖĞRENME ALANI: ÜRETİM, DAĞITIM VE TÜKETİM		
EBA ALT BAŞLIKLAR	VİDEOLAR	SÜRELER
KAYNAKLARIMIZ KAZANCA DÖNÜŞÜYOR	Ekonomik Faaliyetler	3:10 dk
	Kaynaklarımız Kazanca Dönüşüyor	2:32 dk
DÜNYAMIZA SAHİP ÇIKALIM	Dünyamıza Sahip Çıkalım	2:24 dk
	Yenilenemez Enerji Kaynakları ve Fosil Yakıtlar	1:08 dk
	Yenilenebilir Enerji Kaynakları ve Hidroelektrik Enerjisi	1:18 dk
BİR PROJEM VAR	Bir Projem Var	2:00 dk
VERGİLERİMİZLE AYDINLIK YARINLARA	Vergi Vermenin Önemi	1:31 dk
NİTELİKLİ İNSAN, GÜÇLÜ TÜRKİYE	Nitelikli İnsan Gücü	00:31 sn
MESLEĞİMİ SEÇİYORUM	Mesleğimi Bilinçli Seçiyorum	02:21 dk

Tablo 6’da gösterildiği üzere “Üretim, Dağıtım ve Tüketim” öğrenme alanı içerisinde 6 adet kazanım bu kazanımlara ait oluşturulan 6 tane başlık vardır. Bu başlıklardan ‘Kaynaklarımız Kazanca Dönüşüyor’ başlığı altında 2, ‘Dünyamıza Sahip Çıkalım’ başlığında 3, ‘Bir Projem Var’ başlığında 1, ‘Vergilerimizle Aydınlik Yarınlar’ başlığında 1, ‘Nitelikli İnsan Güçlü Türkiye’ başlığında 1, ‘Mesleğimi Seçiyorum’ başlığında ise 1 adet konu anlatım videosu ile beraber toplamda 9 adet video yer almaktadır. Video süreleri 1 ila 3 dakikayı geçmeyecek kadar kısadır.

Tablo 7. 6. Sınıf “Etkin Vatandaşlık” Öğrenme Alanına Ait Konu Anlatım Videoları ve Süreleri

ÖĞRENME ALANI: ETKİN VATANDAŞLIK		
EBA ALT BAŞLIKLAR	VİDEOLAR	SÜRELER
NASIL BİR YÖNTEM?	Demokrasinin İlkeleri	2:12 dk
	Oligarşi ve Teokrazi	1:22 dk
	Cumhuriyet ve Monarşi	1:36 dk
ÜÇ KUVVET	Üç Kuvvet	1:31 dk
YÖNETİCİLERİMİZ VE BİZ	Yönetimin Karar Alma Sürecini Etkileyen Unsurlar	1:27 dk
HAYATIN İÇİNDE DEMOKRASİ	Toplumsal Yaşamda Demokrasinin Önemi	1:00 dk
HAKLARIMIN BİLİNCİNDEYİM	Haklarımın Bilincindeyim	1:00 dk
KADIN VE TOPLUM	Kadın ve Toplum	1:35 dk

Tablo 7 “Etkin Vatandaşlık” öğrenme alanına ait konu anlatım videoları ve sürelerini göstermektedir. Etkin Vatandaşlık öğrenme alanı içerisinde yer alan 6 kazanıma ait EBA’da Nasıl Bir Yönetim, Üç Kuvvet, Yöneticilerimiz ve Biz, Hayatın İçinde Demokrasi, Haklarımın Bilincindeyim ile Kadın ve Toplum alt başlıkları oluşturulmuştur. Bu alt başlıklara ait toplamda 8 adet ders videosu yer almaktadır. Videolar 1-2 dakikayı geçmeyecek uzunluktadır.

Tablo 8. 6. Sınıf “Küresel Bağlantılar” Öğrenme Alanına Ait Konu Anlatım Videoları ve Süreleri

ÖĞRENME ALANI: KÜRESEL BAĞLANTILAR		
EBA ALT BAŞLIKLAR	VİDEOLAR	SÜRELER
KOMŞULARIMIZ VE KARDEŞLERİMİZ	Dış Politika İlkeleri	1:48 dk
	Uluslararası İlişkilerimiz	1:38 dk
	Komşularımız ve Türk Cumhuriyetleriyle İlişkilerimiz	2:15 dk
TİCARİ İLİŞKİLERİMİZ	Ticari İlişkilerimiz	2:15 dk
LİDER TÜRKİYE	Lider Türkiye	1:28 dk
KÜLTÜRÜMÜZE SAHİP ÇIKALIM	Kültürümüze Sahip Çıkalım	1:39 dk

Tablo 8 “Küresel Bağlantılar” öğrenme alanına ait konu anlatım videoları ve sürelerini göstermektedir. Küresel Bağlantılar öğrenme alanı içerisinde 4 kazanım yer almaktadır. Birinci kazanıma ait ‘Komşularımız ve Kardeşlerimiz’ başlığı altında 3, ikinci kazanıma ait ‘ Ticari İlişkilerimiz’ başlığı altında 1, üçüncü kazanıma ait ‘ Lider Türkiye’ başlığı altında 1 ve dördüncü kazanıma ait ‘ Kültürümüze Sahip Çıkalım’ başlığı altında 1 adet konu anlatım videosu bulunmaktadır. Bu öğrenme alanı içerisinde Toplamda 6 adet konu anlatım videosuna yer verilmiştir. Video süreleri diğer öğrenme alanlarındaki videolar gibi 1 ila 2 dakika arasında değişmektedir.

EBA’da Yer Alan 6. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi Konu Anlatım Videolarının Sosyal Bilgiler Öğretim Programı’ndaki Kazanımlar ile Uyumu

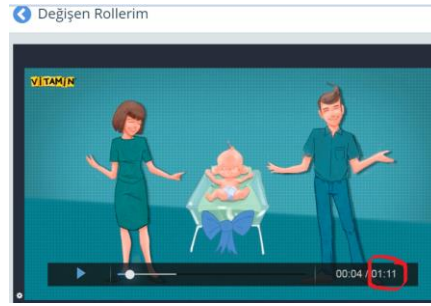
EBA sitesinde yer alan konu anlatım videoları internet bağlantısı sayesinde akıllı tahta aracılığı ile öğrencilere sunulmaktadır. 6.sınıf seviyesinde sosyal bilgiler dersine ait videoların kazanımları karşılayabilir sayıda ve nitelikte olup olmadığı, görüntü ve ses kalitesinin öğrenci seviyesine hitap edebilirliği gibi ölçütler dikkate alınarak incelenmiştir.

Tablo 9. EBA’ da yer alan 6. Sınıf Sosyal Bilgiler dersi ‘Birey ve Toplum’ Öğrenme Alanına Ait Konu Anlatım videolarının Sosyal Bilgiler Öğretim Programı’ndaki Kazanımlar ile Uyumu

1. BİREY VE TOPLUM	
KAZANIMLAR	VİDEOLAR
SB.6.1.1. Sosyal rollerin zaman içerisindeki değişimini inceler.	DEĞİŞEN ROLLERİM: Değişen Rollerim Toplumsal Rollerimiz
SB.6.1.2. Sosyal, kültürel ve tarihî bağların toplumsal birlikteliğin oluşmasındaki yerini ve rolünü analiz eder. <i>Din, dil, tarih gibi kültürü oluşturan unsurlar ele alınır.</i>	KÜLTÜRÜMÜZLE YAŞIYOR VE GELİŞİYORUZ: Kültürümüzle Yaşıyor Ve Gelişiyoruz Dilimiz Türkçe Toplum Nedir?
SB.6.1.3. Toplumda uyum içerisinde yaşayabilmek için farklılıklara yönelik ön yargıları sorgular. <i>Farklı kişi ve gruplara karşı zaman zaman rastlanan kalıp yargı ve ön yargı örnekleri incelenir. Toplumsal birlikteliğin özel gereksinimli bireylerin yanı sıra farklı sosyoekonomik gruplara mensup olanlar ile farklı etnik, dinî ve mezhepsel aidiyetlere saygı duymayı gerektirdiği üzerinde durulur.</i>	ÖN YARGILARI KIRIYORUM: Ön Yargılarımı Kırıyorum Kalıp Yargılar Dünya Farklılıklarıyla Güzel
SB.6.1.4. Toplumsal birlikteliğin oluşmasında sosyal yardımlaşma ve dayanışmayı destekleyici faaliyetlere katılır.	BİRLİKTE DAHA GÜÇLÜYÜZ: Birlikte Daha Güçlüyüz Kan Bağışının Önemi
SB.6.1.5. Bir soruna getirilen çözümlerin hak, sorumluluk ve özgürlükler temelinde olması gerektiğini savunur.	SORUNLARIMIN ÇÖZÜMÜNÜ BİLİYORUM: Özgürlüğün de Sınırı Var Hakkımı Nasıl Ararım Sorunlarımın Çözümlerini Biliyorum

Tablo 9 EBA’ da yer alan 6.sınıf Sosyal Bilgiler dersi ‘Birey ve Toplum’ öğrenme alanına ait konu anlatım videoları ile Sosyal Bilgiler Öğretim Programı’ndaki kazanımların karşılaştırmasını göstermektedir. Sosyal Bilgiler dersi öğretim programında 6.sınıf seviyesinde ‘Birey ve Toplum’ Öğrenme alanına ait 5 kazanım yer almaktadır. Bu öğrenme alanına ait kazanımların içeriğine baktığımızda öğrencilere kazandırılması istenen bilgi ve beceri yoğunluğunu EBA sitesindeki videoların karşılayacak sayıda yeterliliğe sahip olmadığı tespit edilmiştir. SB.6.1.2. kazanımında belirtilen kültürü oluşturan unsurlardan sadece ‘Dilimiz Türkçe’ başlığı altındaki videoyla dilimizin

öneminden bahsedilmiş, diğer unsurlardan (din, tarih, gelenek-görenekler, maddi kültür öğeleri) bazıları 'Kültürümüzle Yaşiyor ve Gelişiyoruz' ve 'Toplum Nedir' başlığı altındaki videoda kısaca geçilmiş bazılarına ise hiç yer verilmemiştir. SB.6.1.4. Kazanımında belirtilen sosyal yardımlaşma ve dayanışmayı destekleyici faaliyetlerden yalnızca Kan Bağışının önemine dair videoya yer verilmiş fakat bunun yanında sosyal yardım kuruluşlarından örneğin; Daruşşafaka, Yeşilay, AFAD(Afet ve Acil Durum Yönetim Başkanlığı), Mehmetçik Vakfı, Darülaceze... vb. yer verilmemiştir. Konu anlatım videolarına ait görsel ve yorumları aşağıda yer almaktadır.

Fotoğraf 1. EBA'da 6.sınıf Sosyal Bilgiler Sekmesinde "Birey ve Toplum" Öğrenme Alanı İçerisinde Yer Alan Konu Anlatım Video Örneği

Videoları nitelik bakımından irdelediğimizde görüntü kalitesi ve ses seviyesi öğrencilerin algılayabileceği ve gelişim seviyelerine uygun nitelikte olup bilhassa görüntülerin çizgi karakterler şeklinde sunulması videoları sıkıcılıktan çıkarmış ve öğrencilerin dikkatini çekebilecek yapıya büründürülmüştür. Süre olarak ise 1-3 dakikalık videolardır, kısa ve öz anlatımlar tercih edilmiştir. İçeriğin yoğunluğu sebebiyle videoların hem az sayıda hem de çok kısa olması bilgi aktarımının oldukça sınırlı olduğunu bize göstermektedir. Bu nedenle videoların zenginleştirilmesinin öğrencilerin konuyu daha ayrıntılı özümsemesi ve EBA'nın amacına hizmet etmesine daha fazla katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Tablo 10. EBA' da yer alan 6.sınıf Sosyal Bilgiler dersi 'Kültür ve Miras' öğrenme alanına ait konu anlatım videolarının Sosyal Bilgiler Öğretim Programı'ndaki kazanımlar ile uyumu

2. KÜLTÜR VE MİRAS	
KAZANIMLAR	VİDEOLAR
SB.6.2.1. Orta Asya'da kurulan ilk Türk devletlerinin coğrafi, siyasal, ekonomik ve kültürel özelliklerine ilişkin çıkarımlarda bulunur. <i>Destan, yazıt ve diğer kaynaklardan yararlanılır.</i>	DESTAN VE YAZITLARDA TÜRKLER: Destanlar, Yazıtlar ve İlk Türk Toplumlari İlk Türk Devletleri Asya Hun Devleti Kavimler Göçü Kök Türk Devleti Uygur Devleti İlk Türk Devletlerinde Siyasi, Askeri, Kültürel ve Ekonomik Yapı
SB.6.2.2. İslamiyet'in ortaya çıkışını ve beraberinde getirdiği değişimleri yorumlar.	İSLAMİYETİN DOĞUŞU VE DEĞİŞİM: İslamiyet'in Doğuşu ve Değişim İslamiyet'in Yayılışı Abbasi Devletinin Siyasi Tarihi
SB.6.2.3. Türklerin İslamiyet'i kabulleri ile birlikte siyasi, sosyal ve kültürel alanlarda meydana gelen değişimleri fark eder.	İSLAMİYET VE TÜRKLER: Türklerin İslamiyet'i Kabulü ve İslamiyet'e Hizmetleri Karahanlı Devleti Gazneli Devleti Büyük Selçuklu Devleti
SB.6.2.4. Türklerin Anadolu'yu yurt edinme sürecini XI ve XIII. yüzyıllar kapsamında analiz eder. <i>Türkiye Selçukluları Dönemi'nde gerçekleştirilen kültürel</i>	YENİ YURT ANADOLU: Malazgirt Savaşı Anadolu'da İlk Türk Devletlerinin Kurulması ve Türkiye

faaliyetlerin Anadolu'nun yurt edilme süreci üzerindeki etkisine vurgu yapılır.

Selçuklu Devleti
Türkiye Selçuklu Devleti
Anadolu'nun Türkleşmesi
Miryokefalon Savaşı
Kösedağ Savaşı
Haçlı Seferleri
I.Haçlı Seferi
II.Haçlı Seferi
III.Haçlı Seferi
IV.Haçlı Seferi

SB.6.2.5. Tarihi ticaret yollarının toplumlar arası siyasi, kültürel ve ekonomik ilişkilerdeki rolünü açıklar.
Tarihî İpek ve Baharat yolları, ilgili haritalar üzerinden ele alınır.

MEDENİYETE YÖN VEREN YOLLAR:
Geçmişte İpek Yolu
Günümüz İpek Yolu
Baharat Yolu

Tablo 10'da gösterildiği gibi 6.Sınıf Sosyal Bilgiler dersi öğretim programında "Kültür ve Miras" öğrenme alanına ait 5 kazanım yer almaktadır. Dördüncü kazanıma ait konu videoları diğer kazanımlara oranla daha fazladır. Toplamda ise bu öğrenme alanına ait 28 konu videosuna yer verilmiştir. Kazanımların içeriği ve videolar irdelendiğinde ise bazı eksiklerin olduğu göze çarpmaktadır. SB.6.2.1.Kazanımına ait videolar arasında destanlardan sadece Asya Hunlara ait Oğuz Kağan ile Köktürklere ait Ergenekon destanına değinilmiş Uygur devletine ait Türeyiş ve Göç destanı ise içeriğine değinilmeden isim olarak geçmiştir. Köktürklerin bir diğer destanı olan Bozkurt destanına ise hiç yer verilmemiştir. "SB.6.2.1.Destan, yazıt ve diğer kaynaklardan yararlanır." kazanımı kapsamında bahsedilen destanlara ait konu videolarının eklenmesi ile içeriğin zenginleştirilebileceği düşünülmektedir. "SB.6.2.3.Türklerin İslamiyet'i kabulleri ile birlikte siyasi, sosyal ve kültürel alanlarda meydana gelen değişimleri fark eder." Kazanımı kapsamında Türk-İslam sentezi neticesinde ortaya çıkan kültürel yapıların, edebi eserlerin sunulduğu bir videonun olmaması da dikkati çekmektedir. Yine "SB.6.2.4.Türklerin Anadolu'yu yurt edinme sürecini XI ve XIII. yüzyıllar kapsamında analiz eder. Türkiye Selçukluları Dönemi'nde gerçekleştirilen kültürel faaliyetlerin Anadolu'nun yurt edilme süreci üzerindeki etkisine vurgu yapılır." kazanımı kapsamında Türkiye Selçuklularına ait yapıların olduğu videoların eklenmesi içeriğin zenginleştirilmesi açısından önem arz etmektedir. Konu anlatım videolarına ait görsellere aşağıda yer verilmiştir.

Fotoğraf 2. EBA'da 6.sınıf Sosyal Bilgiler Sekmesinde "Kültür ve Miras" Öğrenme Alanı İçerisinde Yer Alan Konu Anlatım Video Örneği

Fotoğraf 3. EBA’da 6.sınıf Sosyal Bilgiler Sekmesinde “Kültür ve Miras” Öğrenme Alanı İçerisinde Yer Alan Konu Anlatım Video Örneği

“Kültür ve Miras” öğrenme alanına ait EBA sitesinde bulunan videolar da görsellerde gösterildiği üzere canlı ve dikkat çekici nitelikler barındırmaktadır. 1,30 dakikayı geçmeyecek kısıklıkta anlatımlar hâkimdir. Videoların sağ alt köşesinde videoların neyi anlatmak istediği kısa açıklamalarla belirtilmiştir. Videolar, sol üst köşede de gösterildiği üzere bir eğitim sitesi olan ‘Vitamin’ adlı siteden alınmıştır.

Tablo 11. EBA’ da yer alan 6. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi ‘İnsanlar, Yerler ve Çevreler’ Öğrenme Alanına Ait Konu Anlatım Videolarının Sosyal Bilgiler Öğretim Programı’ndaki Kazanımlar ile Uyumu

3. İNSANLAR, YERLER VE ÇEVRELER	
KAZANIMLAR	VİDEOLAR
SB.6.3.1. Konum ile ilgili kavramları kullanarak kıtaların, okyanusların ve ülkemizin coğrafi konumunu tanımlar. <i>Jeopolitik, iklim, ulaşım gibi Türkiye’nin mutlak ve göreceli konumu ile ilgili özelliklerine yönelik çıkarımlarda bulunulacaktır.</i>	DÜNYANIN NERESİNDEYİM? : Dünyanın Neresindeyim? Coğrafi Koordinat Sistemi Paraleller Coğrafi Koordinat Sistemi Meridyenler Türkiye’nin Matematik (Mutlak) Konumu Türkiye’nin Özel (Göreceli) Konumu Kıtalar ve Okyanusların Konumları
SB.6.3.2. Türkiye’nin temel fiziki coğrafya özelliklerinden yer şekillerini, iklim özelliklerini ve bitki örtüsünü ilgili haritalar üzerinde inceler. <i>Türkiye’nin yer şekillerine, iklim özelliklerine ve bitki örtüsüne dair haritalar kullanılır.</i>	ÜLKEMİN GÜZELLİKLERİ HARİTADA: Türkiye’nin Yeryüzü Şekilleri Türkiye’nin İklimi ve Bitki Örtüsü
SB.6.3.3. Türkiye’nin temel beşerî coğrafya özelliklerini ilgili haritalar üzerinde gösterir. <i>Türkiye’nin nüfus dağılışı, ekonomik faaliyetleri, yer altı ve yer üstü kaynaklarına dair haritalar verilir.</i>	ÜLKEMİN ZENGİNLİKLERİ HARİTADA: Yerüstü ve Yer altı Kaynaklarımız Türkiye’de Nüfusun Dağılışı Türkiye’nin Fiziki ve Beşerî Özelliklerinin Ekonomik Faaliyetlere Etkisi
SB.6.3.4. Dünyanın farklı doğal ortamlarındaki insan yaşantılarından yola çıkarak iklim özellikleri hakkında çıkarımlarda bulunur. <i>İnsanların yaşantılarına dair bilgi ve verilerden hareketle Akdeniz iklimi, kutup iklimi, muson iklimi ve ekvatorial iklim üzerine çıkarımda bulunulur.</i>	ÇEVREMİZDE KİMLER YAŞIYOR? : Sıcak ve Ilıman İklimlerde Yaşam Kutuplarda ve Çöllerde Yaşam

Tablo 11 EBA’ da yer alan 6.sınıf Sosyal Bilgiler dersi “İnsanlar, Yerler ve Çevreler” öğrenme alanına ait konu anlatım videoları ile Sosyal Bilgiler Öğretim Programı’ndaki kazanımların karşılaştırmasını göstermektedir. Programda İnsanlar, Yerler ve Çevreler öğrenme alanına ait 4 kazanıma yer verilmiştir. Kazanımlar arasında diğerlerine oranla en çok konu anlatım videosuna sahip olan 1. kazanımdır. Öğrencilere bu öğrenme alanı içerisinde kazandırılması istenilen bilgilere EBA sitesinde yer alan 6.sınıf seviyesinde “İnsanlar, Yerler ve Çevreler” öğrenme alanı dâhilinde ki ders videolarının tamamında değinilmiştir.

Fotoğraf 4. EBA’da 6.sınıf Sosyal Bilgiler Sekmesinde “İnsanlar, Yerler ve Çevreler” Öğrenme Alanı İçerisinde Yer Alan Konu Anlatım Video Örneği

Fotoğraf 5. EBA’da 6.sınıf Sosyal Bilgiler Sekmesinde “İnsanlar, Yerler ve Çevreler” Öğrenme Alanı İçerisinde Yer Alan Konu Anlatım Video Örneği

“İnsanlar, Yerler ve Çevreler” öğrenme alanına ait sunulan video görsellerinde de görüldüğü üzere harita üzerinden yapılan anlatımlar sayesinde öğrencilerin konuyu daha açık ve anlaşılır halde öğrenmelerine imkân sağlanmıştır. Video süreleri yine 1-2 dakikayı geçmeyecek uzunlukta kısa ve öz anlatımlıdır. “Vitamin” adlı eğitim sitesinden alınan bu ders videolarının görüntü ve ses kalitesi bakımından öğrencilerin gelişim seviyesine uygun yapıda olduğu söylenebilmektedir.

Tablo 12. EBA’ da yer alan 6.sınıf Sosyal Bilgiler dersi ‘Bilim, Teknoloji ve Toplum’ öğrenme alanına ait konu anlatım videolarının Sosyal Bilgiler Öğretim Programı’ndaki kazanımlar ile uyumu

4. BİLİM, TEKNOLOJİ VE TOPLUM	
KAZANIMLAR	VİDEOLAR
SB.6.4.1. Sosyal bilimlerdeki çalışma ve bulgulardan hareketle sosyal bilimlerin toplum hayatına etkisine örnekler verir. <i>Psikoloji, felsefe, antropoloji, arkeoloji vb. bilimlerden örnekler verilerek sosyal bilimlerin oluşturulan disiplinler tanıtılır. Türkiye’deki bilim ve teknolojinin gelişimine yönelik çalışmalara değinilir</i>	SOSYAL BİLİMLER VE TOPLUM: Sosyal Bilimler ve Toplum
SB.6.4.2. Bilimsel ve teknolojik gelişmelerin gelecekteki yaşam üzerine etkilerine ilişkin fikirler ileri sürer.	HAYALİMDEKİ GELECEK: Teknolojik Gelişmeler
SB.6.4.3. Bilimsel araştırma basamaklarını kullanarak araştırma yapar.	ARAŞTIRMA YAPIYORUM: Araştırma Basamakları
SB.6.4.4. Telif ve patent hakları saklı ürünlerin yasal yollardan temin edilmesinin gerekliliğini savunur.	EMEK BİR HAZİNE DİR: Korsan Ürünlerle Mücadele Etme Telif ve Patent Hakkı

Tablo 12’de gösterildiği gibi 6.Sınıf Sosyal Bilgiler dersi öğretim programında “Bilim, Teknoloji ve Toplum” öğrenme alanına ait 4 kazanım yer almaktadır. *SB.6.4.1. kazanımında yer alan “Türkiye’deki bilim ve teknolojinin gelişimine yönelik çalışmalara değinilir”* ifadesini karşılayacak bir ders videosu bulunmamaktadır. Türk bilim

insanlarının yer aldığı bir videonun eklenmesi içeriğin zenginleştirilmesi ve eksikliğin karşılanması açısından önem arz etmektedir. Diğer kazanımlara ait ders videoları ise kazanımda geçen ifadeleri karşılar niteliktedir.

Fotoğraf 6. EBA’da 6.sınıf Sosyal Bilgiler Sekmesinde “Bilim, Teknoloji ve Toplum” Öğrenme Alanı İçerisinde Yer Alan Konu Anlatım Video Örneği

Fotoğraf 7. EBA’da 6.sınıf Sosyal Bilgiler Sekmesinde “Bilim, Teknoloji ve Toplum” Öğrenme Alanı İçerisinde Yer Alan Konu Anlatım Video Örneği

Ders videolarının dersi sıkıcılıktan çıkarma ve öğrenciyi derse karşı güdülemede etkisi oldukça yüksektir. Videolar sayesinde farklı duyu organlarının da işin içine girmesi öğrencilerin öğrenme motivasyonları üzerinde belirleyici rol oynamaktadır. Ayrıca videoların dersten önce veya dersten sonra da tekrar izlenebilmesi öğrencilerin tekrar ve pekiştirme yapmasında en etkili araçlardan biri olmuştur. Bu bağlamda videoların öğretim programındaki kazanımlar dışında bilgi kirliliği yaratmaması gerekmektedir. EBA sitesinde 6.sınıf Sosyal bilgiler dersi kapsamında yer alan ders videolarının kazanımlarla uyumlu olduğu tespit edilmiştir. Fotoğraf 7’de de gösterildiği gibi “Bilim, Teknoloji ve Toplum” öğrenme alanına ait ders videolarının da görüntü kalitesi ve dikkat çekiciliği öğrencilere hitap edebilecek yapıdadır.

Tablo 13. EBA’ da yer alan 6.sınıf Sosyal Bilgiler dersi ‘Üretim, Dağıtım ve Tüketim’’ öğrenme alanına ait konu anlatım videolarının Sosyal Bilgiler Öğretim Programı’ndaki kazanımlar ile uyumu

KAZANIMLAR	VİDEOLAR
SB.6.5.1. Ülkemizin kaynaklarıyla ekonomik faaliyetlerini ilişkilendirir. <i>Kaynakların ülke ekonomisindeki yeri ve önemi tartışılır.</i>	KAYNAKLARIMIZ KAZANCA DÖNÜŞÜYÜR: Ekonomik Faaliyetler Kaynaklarımız Kazanca Dönüşüyor
SB.6.5.2. Kaynakların bilinçsizce tüketilmesinin canlı yaşamına etkilerini analiz eder. <i>Yenilenebilir ve yenilenemeyen kaynakların önemi vurgulanır.</i>	DÜNYAMIZA SAHİP ÇIKALIM: Dünyamıza Sahip Çıkalım Yenilenemez Enerji Kaynakları ve Fosil Yakıtlar Yenilenebilir Enerji Kaynakları ve Hidroelektrik Enerjisi
SB.6.5.3. Türkiye’nin coğrafi özelliklerini dikkate alarak yatırım ve pazarlama proje önerileri hazırlar.	BİR PROJEM VAR: Bir Projem Var
SB.6.5.4. Vatandaşlık sorumluluğu ve ülke ekonomisine katkısı açısından vergi vermenin gereğini ve önemini savunur.	VERGİLERİMİZLE AYDINLIK YARINLARA: Vergi Vermenin Önemi
SB.6.5.5. Nitelikli insan gücünün Türkiye ekonomisinin gelişimindeki yerini ve önemini analiz eder.	NİTELİKLİ İNSAN, GÜÇLÜ TÜRKİYE: Nitelikli İnsan Gücü
SB.6.5.6. İlgi duyduğu mesleklerin gerektirdiği kişilik özelliklerini, becerileri ve eğitim sürecini araştırır.	MESLEĞİMİ SEÇİYORUM: Mesleğimi Bilinçli Seçiyorum

Tablo 13 EBA’ da yer alan 6.sınıf Sosyal Bilgiler dersi “Üretim, Dağıtım ve Tüketim” öğrenme alanına ait konu anlatım videoları ile 6. sınıf Sosyal Bilgiler dersi Öğretim Programı’ndaki kazanımların karşılaştırmasını göstermektedir. Programda “Üretim, Dağıtım ve Tüketim” öğrenme alanına ait 6 kazanım yer almaktadır. İkinci kazanıma ait konu anlatım videoları diğer kazanımlara oranla daha fazladır. Toplamda ise bu öğrenme alanına ait 9 adet konu anlatım videosu bulunmaktadır. Videoların tamamı incelendiğinde 6.Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programında yer alan kazanımları EBA’da bulunan ders videolarının karşıladığı görülmektedir.

Fotoğraf 8. EBA’da 6.sınıf Sosyal Bilgiler Sekmesinde “Üretim, Dağıtım ve Tüketim” Öğrenme Alanı İçerisinde Yer Alan Konu Anlatım Video Örneği

Fotoğraf 9. EBA’da 6.sınıf Sosyal Bilgiler Sekmesinde “Üretim, Dağıtım ve Tüketim” Öğrenme Alanı İçerisinde Yer Alan Konu Anlatım Video Örneği

EBA sitesinde yer alan “Üretim, Dağıtım ve Tüketim” öğrenme alanına ait ders videolarına baktığımızda 1 ila 3 dakika arasında anlatımların hâkim olduğunu, görüntünün çizgi karakterler tarzında dikkat çekiciliğe sahip olduğunu ve yine diğer videolar gibi ‘Vitamin’ sitesinden alındığını görmekteyiz. Ayrıca EBA sitesinde yer alan videoların 6.Sınıf Sosyal Bilgiler dersi “ Üretim, Dağıtım ve Tüketim” öğrenme alanına ait kazanımları yansıttığı tespit edilmiştir.

Tablo 14. EBA’ da Yer Alan 6. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi ‘Etkin Vatandaşlık ’ Öğrenme Alanına Ait Konu Anlatım Videolarının Sosyal Bilgiler Öğretim Programı’ndaki Kazanımlar İle Uyumu

6. ETKİN VATANDAŞLIK	
KAZANIMLAR	VİDEOLAR
SB.6.6.1. Demokrasinin temel ilkeleri açısından farklı yönetim biçimlerini karşılaştırır.	NASIL BİR YÖNTEM? : Demokrasinin İlkeleri Oligarşi ve Teokrasi Cumhuriyet ve Monarşi
SB.6.6.2. Türkiye Cumhuriyeti Devleti’nde yasama, yürütme ve yargı güçleri arasındaki ilişkiyi açıklar. <i>Kuvvetler ayrılığı ilkesi ile yasama, yürütme ve yargı güçlerinin her birinin kendine has yetki ve sorumluluklarının olduğu üzerinde durulur.</i>	ÜÇ KUVVET: Üç Kuvvet
SB.6.6.3. Yönetimin karar alma sürecini etkileyen unsurları analiz eder. <i>Konu siyasi partiler, sivil toplum kuruluşları, medya ve bireyler (kamuoyu) kapsamında ele alınır.</i>	YÖNETİCİLERİMİZ VE BİZ: Yönetimin Karar Alma Sürecini Etkileyen Unsurlar
SB.6.6.4. Toplumsal hayatımızda demokrasinin önemini açıklar. <i>Kazanımın işlenmesi sırasında 15 Temmuz Demokrasi ve Millî Birlik Günü ele alınır.</i>	HAYATIN İÇİNDE DEMOKRASİ: Toplumsal Yaşamda Demokrasinin Önemi
SB.6.6.5. Türkiye Cumhuriyeti’nin etkin bir vatandaşı olarak hak ve sorumluluklarının anayasal güvence altında olduğunu açıklar.	HAKLARIMIN BİLİNCİNDEYİM: Haklarımın Bilincindeyim
SB.6.6.6. Türk tarihinden ve güncel örneklerden yola çıkarak toplumsal hayatta kadına verilen değeri fark eder. <i>Pozitif ayrımcılık, ekonomik, siyasal ve toplumsal temsil gibi olumlu, kadına şiddet ve cinsiyet ayrımcılığı gibi olumsuz konular üzerinde durulur.</i>	KADIN VE TOPLUM: Kadın ve Toplum

Tablo 14 EBA’ da yer alan 6.sınıf Sosyal Bilgiler dersi “Etkin Vatandaşlık” öğrenme alanına ait konu anlatım videoları ile 6. sınıf Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı’ndaki kazanımların karşılaştırmasını göstermektedir. Etkin Vatandaşlık öğrenme alanına ait 6.sınıf sosyal bilgiler dersi öğretim programında 6 kazanıma yer verilmiştir. Bu kazanımlar arasında diğerlerine oranla daha fazla konu videosuna sahip olan 1. kazanımdır. “SB.6.6.2. kazanımında geçen “Kuvvetler ayrılığı ilkesi ile yasama, yürütme ve yargı güçlerinin her birinin kendine has yetki ve sorumluluklarının olduğu üzerinde durulur.” ifadesi kapsamında TBMM ve Cumhurbaşkanı’nın görev ve yetkilerinden bahseden bir konu anlatım videosunun olmaması bu konuda eksiklik meydana getirmektedir. Ayrıca SB.6.6.4. kazanımında belirtilen “Kazanımın işlenmesi sırasında 15 Temmuz Demokrasi ve Millî Birlik Günü ele alınır.” ifadesini karşılayacak 15 Temmuz Darbe Girişimini anlatan bir konu anlatım videosunun eklenmesi de içeriğin zenginleştirilmesine katkı sağlayacaktır.

Fotoğraf 10. EBA’da 6.sınıf Sosyal Bilgiler Sekmesinde “Etkin Vatandaşlık” Öğrenme Alanı İçerisinde Yer Alan Konu Anlatım Video Örneği

Fotoğraf 11. EBA’da 6.sınıf Sosyal Bilgiler Sekmesinde “Etkin Vatandaşlık” Öğrenme Alanı İçerisinde Yer Alan Konu Anlatım Video Örneği

Öğrencilerin bilgileri anlamlandırabilmesi ve hafızasında kalıcı hale getirebilmesi için dersin görsellerle desteklenmesi gerekmektedir. Bu durum özellikle de ilkökul ve ortaokul seviyesindeki öğrenciler için oldukça önemlidir. Sosyal Bilgiler dersi de konuları bakımından soyut kavramlar barındırmaktadır. Ders videolarındaki görsel öğelerin kullanımıyla öğrencilerin zihninde canlanacak unsurlar sade, net ve anlaşılır olmalıdır. Fotoğraf 10 ve Fotoğraf 11’de görüldüğü üzere videolarda gözü yoran, bilgi karmaşası yaratan veya öğrencilerin anlamlandırmakta zorlanacağı herhangi bir olumsuz öğe bulunmamaktadır. Ayrıca ‘Kadın ve Toplum’ gibi sosyal konularda anlatımın hikâyeleştirilerek ve geçmişten günümüze kadar akış içerisinde sunulması öğrenci dikkatini ve konsantrasyonunu sağlamada etkili olmaktadır.

Tablo 15. EBA’ da yer alan 6.sınıf Sosyal Bilgiler dersi ‘Küresel Bağlantılar’ öğrenme alanına ait konu anlatım videolarının Sosyal Bilgiler Öğretim Programı’ndaki kazanımlar ile uyumu

7. KÜRESEL BAĞLANTILAR	
KAZANIMLAR	VİDEOLAR
SB.6.7.1. Ülkemizin Türk Cumhuriyetleri ve komşu devletlerle olan kültürel, sosyal, siyasi ve ekonomik ilişkilerini analiz eder.	KOMŞULARIMIZ VE KARDEŞLERİMİZ: Dış Politika Uluslararası İlişkilerimiz Komşularımız ve Türk Cumhuriyetleri’yle İlişkilerimiz
SB.6.7.2. Ülkemizin diğer ülkelerle olan ekonomik ilişkilerini analiz eder. <i>Konu kaynaklar ve ihtiyaçlar açısından ele alınır.</i>	TİCARİ İLİŞKİLERİMİZ: Ticari İlişkilerimiz
SB.6.7.3. Ülkemizin sahip olduğu siyasi, askerî, ekonomik ve kültürel özelliklere bağlı olarak uluslararası alanda üstlendiği rolleri analiz eder.	LİDER TÜRKİYE: Lider Türkiye
SB.6.7.4. Popüler kültürün, kültürümüz üzerindeki etkilerini sorgular. <i>Kültürümüze ait olmayan unsurların, medya araçları yoluyla toplum hayatını nasıl etkilediği fark ettirilir.</i>	KÜLTÜRÜMÜZE SAHİP ÇIKALIM: Kültürümüze Sahip Çıkalım

Tablo 15’de de gösterildiği gibi 6.Sınıf Sosyal Bilgiler dersi öğretim programında “Küresel Bağlantılar” öğrenme alanına ait 4 kazanım yer almaktadır. 1. kazanıma ait 3 konu anlatım videosu varken diğer kazanımlara ait 1’er tane konu anlatım videosu yer almaktadır. “SB.6.7.4. Popüler kültürün, kültürümüz üzerindeki etkilerini sorgular. Kültürümüze ait olmayan unsurların, medya araçları yoluyla toplum hayatını nasıl etkilediği fark ettirilir.” kazanımı bağlamında kültürümüze ait olan ve olmayan öğelerin video şeklinde sunulması ve diğer kazanımlara ait konu anlatım videolarının çoğaltılmasının gerekliliği dikkat çekmektedir.

Fotoğraf 12. EBA’da 6.sınıf Sosyal Bilgiler Sekmesinde “Küresel Bağlantılar” Öğrenme Alanı İçerisinde Yer Alan Konu Anlatım Video Örneği

Fotoğraf 13. EBA’da 6.sınıf Sosyal Bilgiler Sekmesinde “Küresel Bağlantılar” Öğrenme Alanı İçerisinde Yer Alan Konu Anlatım Video Örneği

“Küresel Bağlantılar” öğrenme alanına ait sunulan video görsellerinde de görüldüğü üzere yukarıda incelenen 6 öğrenme alanına ait videolarda olduğu gibi “Küresel Bağlantılar” öğrenme alanına ait videolarda da 2-3 dakikayı geçmeyen anlatımlar ve renkli görseller barındıran, sıkıcılıktan uzak ve dikkat çekici görseller kullanılmıştır. Öğrencilerin gelişim seviyelerine uygun, görüntü ve ses kalitesi yüksek içeriklerdir. Ve bir eğitim sitesi olan ‘Vitamin’ adlı siteden alınmış içeriklerdir. Kazanımlar dışında bilgi kirliliği yaratacak unsurlara rastlanmamıştır. Bu nedenle öğretim programıyla uyumlu olduğu tespit edilmiştir.

TARTIŞMA ve SONUÇ

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından oluşturulan EBA sitesinde 6.sınıf Sosyal Bilgiler Dersi Kapsamında yer verilen konu anlatım videolarının 6. sınıf Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı içerisindeki öğrenme alanlarına dağılımının tablolaştırılarak ortaya konulduğu bu çalışmada; videoların öğrenme alanlarına ait belirlenmiş kazanımlara uygunluğunun incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma neticesinde EBA içeriklerinde eksiklikler tespit edilmiş, içeriklerin bazı öğrenme alanları ve kazanımları karşılamada yetersiz kaldığı saptanmıştır.

EBA sitesi içerisindeki konu anlatım videolarının düzenlenmesi ve sunumu öğrencilerin aradığına kolayca ulaşabilmesi açısından oldukça önemlidir. Bu minvalde baktığımızda site içerisinde öğrenme alanlarındaki kazanım sayılarına eşit sayıda alt başlıklar oluşturulmuş ve konu anlatım videolarına da bu başlıklar altında yer verilmiştir. Böylece içeriklerin herhangi bir karışıklığa yol açmayan düzenli ve kolay ulaşılabilen bir yapıda sunulduğu söylenebilir. Yeşilyurt'un (2019) yaptığı çalışmada çıkan sonuçlardan biri ders içeriklerinin tasnifinin yeteri kadar belirgin yapılmamış olmasıdır. Araştırmanın yapıldığı tarihten sonraki yıllarda EBA'da yapılan düzenlemeleri ve gelişmeleri göz önüne aldığımızda bu konuda bir iyileştirmenin yapıldığı sonucuna ulaşabiliriz.

Konu anlatım video sürelerine baktığımız zaman ise tüm videoların kazanım sayısına, içerik yoğunluğundaki değişime ve ayrılan ders saatine göre fark etmeksizin 1 ila 3 dakika arasında değişen sürelerle sahip olduğu belirlenmiştir. Kartal'ın (2017) Sosyal bilgiler öğretmenlerinin EBA hakkındaki görüşlerini almaya yönelik yaptığı çalışmasında ise konu anlatımlı videoların sıkıcı olduğu sonucu çıkmıştır. Bu bağlamda araştırmamızın sonuçlarıyla benzerlik göstermemektedir.

EBA'nın öğrenciler açısından etkili olabilmesi için öğretim programı doğrultusunda okullarda yüz yüze eğitimde işlenen derslerle uyumlu hatta derslerde öğrencilere sunulan bilgiler, görseller ve çeşitli etkinlikler bakımından da daha fazla içeriğe sahip olması gerekmektedir. Bu bakımdan EBA sitesi içerisinde yer alan konu anlatım videolarının kazanımları karşılayıp karşılamadığı dikkate alındığı zaman birtakım eksikliklerin olduğu tespit edilmiştir. "Birey ve Toplum" öğrenme alanının ikinci ve dördüncü kazanımlarını; "Kültür ve Miras" öğrenme alanının birinci, üçüncü ve dördüncü kazanımlarını; "Bilim, Teknoloji ve Toplum" öğrenme alanının birinci kazanımını; "Etkin Vatandaşlık" öğrenme alanının ikinci ve dördüncü kazanımını; " Küresel Bağlantılar" öğrenme alanının dördüncü kazanımını karşılayan konu anlatım videolarında eksiklikler olduğu görülmüştür. Burada belirtilen eksikliklerin de dikkate alınarak konu anlatım videolarının zenginleştirilmesi EBA'nın öğretime olan katkısı açısından oldukça önemlidir. Nitekim EBA'ya yönelik yapılan çalışmalarda da içeriklerin yetersiz olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Bu konuda Kartal (2017) araştırmasında "EBA'nın içerik olarak yetersiz olduğunu, bu nedenle sosyal bilgiler öğretmenleri tarafından istenilen seviyede kullanılmadığı ve geliştirilmesi gerektiği" sonucuna ulaşmıştır. Öner (2017) araştırmasında "5. 6. ve 7. sınıflar arasında içerik bakımından karşılaştırma yapmış ve diğer sınıf seviyelerine göre en fazla içeriğin 6.sınıfa ait olduğu" sonucuna ulaşmıştır. EBA platformundaki içeriklerin sadece belli başlı konularda değil tüm üniteler dâhilinde zenginleştirilmesi ve güncellenmesi önerisinde bulunmuştur. Taşkıran (2017) araştırmasında "içeriğin zenginleştirilmesi ve gerekli alt yapının sağlanması ile EBA'nın daha faydalı olacağı" sonucuna ulaşmıştır. İnanoğlu (2019) çalışmasında EBA'daki Sosyal bilgiler ders içeriklerinin yetersiz olduğuna, Sosyal bilgilerin tarih coğrafya gibi alanlarda çok geniş bir konu ağına sahip olması nedeniyle daha fazla içeriğin olması gerektiğine vurgu yapmıştır. Yeşilyurt (2019) yaptığı araştırmada "öğretmenlerin bir kısmının içerik yetersizliği nedeniyle EBA'yı kullanmadıkları ayrıca içerik yetersizliği sebebiyle EBA'yı faydalı bulmadıkları" sonucuna ulaşmıştır. Demirçelik (2019) araştırmasında " içerik yetersizliği olduğu ve bu konunun öğretmenlerin faaliyetlerini olumsuz etkilediği" sonucuna ulaşmıştır. Yerli (2018) çalışmasında "içeriklerin artırılması gerektiği" sonucuna ulaşmıştır. Ceylan'ın (2019) çalışmasında "EBA'da ki içeriklerin Sosyal bilgiler dersi kazanımlarına uygun olduğu, coğrafya içeriklerinin ise yetersiz olduğu"

sonucuna varmıştır. Yapılan araştırmaların sonuçları çalışmamızın sonucunda belirlenen içeriklerde eksikler olduğu konusunda benzerlik göstermektedir. Fakat Demirçelik'in (2019) araştırmasında ulaştığı "videoların kazanımlarla uyuşmadığı" sonucuyla örtüşmemektedir.

EBA sitesindeki konu anlatım videolarının öğrencilerin gelişim seviyesine uygunluğu, görüntü kalitesi, dikkat çekiciliği, ses kalitesi, anlatıcının konuyu akıcı anlatabilmesi, bilgi kirliliği... vb. unsurlar açısından da uygun olması öğrencileri güdüleme, motivasyon sağlama, dersi sıkıcılıktan çıkarma gibi alanlarda etkisi büyüktür. Bu açıdan değerlendirdiğimizde konu anlatım videolarında canlı ve dikkat çekici renkler kullanılmıştır. Görüntü çizgi karakterler şeklinde sunularak öğrenci seviyesine hitap edebilen unsurlar barındırmaktadır. Ayrıca görsellerin fazla kullanılması ile kafa karıştırıcı ve odaklanmayı engelleyici bir etki gözlenmemiştir. Konuların içeriğine göre kimi videolarda bilgiler hikâyeleştirilerek sunulmaktadır bu da odaklanmayı ve konudan kopmamayı sağlamaktadır. Anlatım yoğun, gereksiz ve bilgi kirliliği yaratacak unsurlardan arındırılmıştır. Video sürelerinin kısa olması sebebiyle de ayrıntılara girilmeden sade ve anlaşılır şekilde sunulduğu söylenebilir. Yerli (2018) yaptığı çalışmada videoların kısa olduğu sonucuna ulaşmıştır, bu bakımdan araştırmamızla benzerlik göstermektedir. Ayrıca videoların kısa olmasının etkileşimli tahta kullanımını sınırlandırdığını belirtmiştir.

ÖNERİLER

Konu anlatım videolarının öğrencilerin derse ilgisini diri tutmak ve beş duyu organını işe katmak adına derslerde izletilmesinin oldukça önemli olduğu düşünülmektedir. Ayrıca ders sonunda anlatılanların pekiştirilmesi amacıyla da konu anlatım videolarından yararlanılmaktadır. EBA'da yer alan video süreleri ise 1-3 dakikayı geçmeyecek kadar kısadır. Bu bakımdan EBA sitesine konu anlatım videosu eklenirken kazanım ve bilgi yoğunluğu dikkate alınarak videoların zengin bilgiler içermesine ve sürelerinin daha uzun olmasına dikkat edilmesi önerilmektedir.

Bu araştırma sonucunda ve EBA hakkında yapılan diğer pek çok araştırmanın sonucunda Sosyal bilgiler kapsamında EBA da yer alan içeriklerin yetersiz görüldüğü sonucu çıkmıştır. Bu sonuçlar doğrultusunda içeriğin daha fazla zenginleştirilmesi ayrıca gelişen ve değişen şartlar doğrultusunda belirli aralıklarla güncelleştirilmesi önerilmektedir.

EBA içeriklerinin daha fazla zenginleştirilmesi için EBA kullanımı ve içerik yüklenmesi konusunda hizmet içi eğitimler verilmesi, öğretmenlerin ve akademisyenlerin bu bağlamda teşvik edilmesi amacıyla çalışmalar yapılması önerilmektedir.

Etik Metni

"Bu makalede dergi yazım kurallarına, yayın ilkelerine, araştırma ve yayın etiği kurallarına, dergi etik kurallarına uyulmuştur. Makale ile ilgili doğabilecek her türlü ihlallerde sorumluluk yazar(lar)a aittir. Bu çalışmada EBA'daki videolar incelendiği için etik kurul iznine ihtiyaç duyulmamıştır.

Yazar(lar)ın Katkı Oranı Beyanı: Bu çalışmada birinci yazarın katkı oranı %50, ikinci yazarın katkı oranı %50'tir.

KAYNAKÇA

- Baş, T. & Akturan, U. (2013). *Nitel Araştırma Yöntemleri*. Seçkin.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş. & Demirel, F. (2018). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Pegem Akademi.
- Ceylan, Ö. (2019). *Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin 6. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi Coğrafya Konularının Öğretilmesinde EBA'dan (Eğitim Bilişim Ağı) Yararlanma Düzeyleri ve Önerileri* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Ondokuz Mayıs Üniversitesi.
- Creswell, J. W. (2013). *Nitel Araştırma Yöntemleri Beş Yaklaşımına Göre Nitel Araştırma ve Araştırma Deseni*. Mesut Bütün & Selçuk Beşir Demir (Çev. Ed.). Siyasal.
- Demirçelik, D. A. (2019). *Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin EBA Hakkındaki Görüşleri: Yozgat İli Örneği*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi.
- İnanoğlu, A. (2019). *Sosyal Bilgiler Öğretiminde Eğitim Bilişim Ağı'nı (EBA) Kullanmak: Nasıl ve Ne Kapsamda?* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Marmara Üniversitesi.
- Kartal, M. (2017). *Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Eğitim Bilişim Ağı (EBA) Hakkındaki Görüşleri*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Gaziosmanpaşa Üniversitesi.
- Merriam, S. B. (2013). *Nitel Araştırma Desen ve Uygulama İçin Bir Rehber*. Selahattin Turan (Çev. Ed.). Nobel.
- MEB (2018). Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı, İlkokul ve Ortaokul 4, 5, 6 ve 7. Sınıflar. (<http://mufredat.meb.gov.tr/ProgramDetay.aspx?PID=354>; adresinden 09 Ocak 2020 tarihinde erişilmiştir).
- MEB (2022). FATİH Projesi web sitesi. Erişim Adresi: (<http://fatihprojesi.meb.gov.tr/about.html> ; 12 Ocak 2022 tarihinde erişilmiştir.)
- Mutlu, M. E. (2013). E-Öğrenme. Özgür Yılmazel (Ed.), *Temel Bilgi Teknolojileri II* (s. 98-122). Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Öner, G. (2017). Sosyal Bilgiler ve Tarih Dersleri İçin Alternatif Bir Kaynak: eba.gov.tr. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, (9), 227-257.
- Patton, M. Q. (2014). *Nitel Araştırma ve Değerlendirme Yöntemleri* (3. Baskıdan Çeviri, Çeviri Editörleri: M. Bütün & S.B. Demir.) Pegem Akademi.
- Yeşilbursa, C. C. (2015). Sosyal Bilgiler Öğretiminde Temel Yaklaşımlar. Cengiz Dönmez, Kubilay Yazıcı (Ed.), *Sosyal Bilgiler Öğretimi* içinde (s.49-56). Pegem Akademi.
- Yeşilyurt, S. (2019). *Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Eğitim Bilişim Ağı'nın Kullanımına İlişkin Görüşleri*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. İnönü Üniversitesi.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2011). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Seçkin.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2016). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. (10. Baskı) Seçkin.